

Anglie zavádí povinné očkování proti covidu-19 pro personál v domovech seniorů. Česko váhá

20.6.2021

V průměru je proočkováno přes 90 procent klientů a zhruba 65 procent personálu zařízení poskytujících sociální služby v Česku. Foto: Evropská unie, 2020

Pečují o ty nejzranitelnější seniory, pro které je nákaza covidem-19 tím největším rizikem. Přesto není samozřejmé, aby personál pobytových zařízení pro seniory byl očkován. Podle Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR je v průměru proočkováno zhruba 65 procent zaměstnanců. V některých zařízeních to však není ani třetina. S cílem ochránit klienty pobytových zařízení rozhodli v Anglii o povinném očkování personálu proti covidu-19. To se stane podmínkou pro práci v tomto typu sociálních služeb. Česko se

zavedením povinnosti váhá, i když neočkovaní zaměstnanci můžou být zdrojem infekce pro klienty.

Ke stávající povinnosti být očkovan proti chřipce přibude zaměstnancům pobytových zařízení v Anglii od října tohoto roku také povinné očkování proti infekci covid-19. Proočkovanost ve Velké Británii je, jak upozorňuje agentura Reuters, sice na dobré úrovni, země však chce učinit další krok. Zvýšit ochranu těch vůbec nejzranitelnějších, tedy klientů domovů seniorů a dalších pobytových zařízení sociálních služeb.

„Rozhodli jsme se, že budeme prosazovat tento návrh, abychom ochránili obyvatele těchto zařízení. Drtivá většina zaměstnanců je očkována, ale nikoliv všichni,“ uvedl britský ministr zdravotnictví Matt Hancock na jednání parlamentu. Obdobnou povinnost zvažuje zavést také pro ty, kteří pracují ve zdravotnictví. „Budeme prosazovat povinné očkování jako podmínku pro zaměstnání. Stejný postup zvážíme také pro zaměstnance Národní zdravotní služby s cílem chránit životy a pacienty před nákazou,“ dodal.

Obavy z odchodu

Česko zatím v této věci váhá. Na jedné straně by současná ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová ráda viděla povinnost očkování proti covid-19 pro zaměstnance v sociálních službách, na té druhé stojí ale obavy Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, že to bude znamenat odchod některých zaměstnanců. „Proočkovanost se napříč jednotlivými zařízeními liší. V průměru je proočkováno přes 90 procent klientů a zhruba 65 procent personálu. Ale jsou i zařízení, kde je naočkováno pouze 30 procent personálu, jinde zase naopak 90 procent,“ vysvětluje Jiří Horecký, prezident asociace. „Máme již od konce roku 2020 jasné signály, že by řada lidí kvůli povinnému očkování ze sociálních služeb odešla,“ varuje.

Naopak ministerstvo vidí v povinném očkování možnost, jak lépe chránit klienty zařízení. „Jednoznačně se přikláním k plošnému očkování, případně alespoň povinnému PCR testování. Například očkování proti žlutence typu B už tito zaměstnanci povinné mají. Musíme to probrat s ministerstvem zdravotnictví. Legislativně to spadá pod ně a muselo by to být v zákoně,“ popsala Maláčová. V současnosti platí v Česku povinné očkování pro pracovníky v sociálních službách pouze proti hepatitidě typu B. Ve Velké Británii, obdobně jako v dalších zemích, je pak běžná povinnost očkování také proti chřipce, pokud se jedná o personál, který pečuje o seniory.

„V Západní Evropě se již stalo standardem, že je personál v pobytových zařízeních sociálních služeb očkovan proti chřipce. Uvažovat o plošném očkování proti covid-19 by mělo být dalším krokem k ochraně nejzranitelnějších klientů. Pokud chci pracovat v sociálních službách, měl bych přijmout zodpovědnost za to, že nemám být zdravotním rizikem pro klienty,“ vysvětluje Jindřich Vobořil, ředitel organizace Podané ruce. I když jsou obyvatelé pobytových zařízení očkovaní, automaticky to neznamená, že jsou na 100 procent chráněni před infekcí. Už jen proto, že někteří z nich ze zdravotních důvodů očkování být nemohou, anebo jim vzhledem ke stavu jejich imunitního systému očkování již neposkytne plnou ochranu.

Cílem je ochránit ty nejzranitelnější

Nová legislativa upravující povinnost očkování pro zaměstnance v pobytových zařízeních začne v Anglii platit od října. Podle ministerstva zdravotnictví bylo do současnosti očkováno 1,2 milionu pracovníků v sociálních službách, kteří tvoří 78 procent z celkového počtu. Tímto nařízením se pak budou muset řídit také další lidé, jež v rámci své profese dochází do pobytových zařízení a poskytují zde své služby, například v oblasti kosmetiky či péče o vlasy. Výjimku budou mít pouze ti, kteří doloží, že nejsou očkováni ze zdravotních důvodů. „Nesouhlasím s povinným očkováním pro celou veřejnost, ale se zavedením této povinnosti pro ty, kteří působí v prostředí, jež zahrnuje nejzranitelnější osoby v zemi. Myslím si, že se jedná o rozumný a opodstatněný krok. Víme, že vakcína chrání nejen vás samotné, ale i vaše okolí,“ shrnul ministr Hancock.

Tato povinnost se bude vztahovat na stálé zaměstnance i agenturní pracovníky. Obdobnou legislativu plánují podle BBC News zavést také ve Walesu, Severním Irsku a ve Skotsku. Navzdory skutečnosti, že personál pobytových zařízení měl v zemi nárok být očkován mezi prvními, 47 procent zařízení má stále více než jednu pětinu pracovníků neočkovaných.

Povinnost je problém, lepší je vysvětlování

Každá debata o povinném očkování má podle Susan Hopkinsové, ředitelky strategické reakce na covid-19 z vládního úřadu Public Health England. Důvodem „pro“ je skutečnost, že očkování pečujících znamená minimalizovat riziko pro klienty domovů. Možnou nevýhodou nového nařízení ale může být to, že se personál rozhodne „hlasovat nohama“ a své zaměstnání opustí. To by mohlo vést k problémům s personálním zajištěním chodu zařízení. Podle ní však došlo k „výbornému přijetí“ očkování. „Myslím, že tam, kde lidé váhají, musíme usilovněji pracovat na tom, aby pochopili, proč očkování funguje,“ uvedla pro BBC News.

Organizace Independent Care Group zastupující pobytová zařízení pro seniory v hrabství Yorkshire je rozhodnutím ministerstva zklamána. Obává se, že hrozí právní spory mezi zaměstnanci a vedením domovů. „Každý zaměstnanec by měl být očkován, ale myslím, že cestou je spíše přesvědčování než nátlak,“ uvedl Mike Padgham, předseda organizace. Obavy z možných odchodů zaměstnanců má i Caroline Abrahams, ředitelka charitativní organizace Age UK: „O každého obyvatele pobytového zařízení by měl pečovat někdo, kdo je očkován. Ale pokud povinnost nechat se očkovat povede k odchodu některých zaměstnanců v pečovatelských profesích, stávající chronický nedostatek personálu se ještě zhorší.“

Právě obavami z možného odchodu již nyní nedostatečného personálu argumentuje také Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. „Zavedení povinného očkování, jak je tomu v případě hepatitidy typu B, nepovažujeme v tuto chvíli za reálné, ani správné. Jde o rozhodnutí nejen odborné, ale i společenské a politické. Nicméně jako zaměstnavatelé vnímáme významné riziko odchodu některých zaměstnanců mimo sektor,“ popisuje Horecký.

Dezinformace o očkování zasáhly i personál domovů pro seniory

Důvodů, proč v některých pobytových zařízeních není očkována velká část personálu, když tito pracovníci byli v první prioritní skupině pro očkování, je několik. „Incidence odmítání očkování nemá žádný společný znak. Je to rozdílné napříč jednotlivými profesemi, ale i zařízeními,“ konstatuje Horecký s tím, že částečně jako stimul pro očkování zapůsobilo to, že očkovaní zaměstnanci nemají povinnost pravidelného testování v pětidenním intervalu.

Za problém považuje, že vedení zařízení i jednotliví zaměstnanci nemají dostatek informací k očkování právě v kontextu sociálních služeb. „V prosinci 2020 jsme na ministerstvo práce a sociálních věcí zaslali tři stránky různých dotazů k očkování od zaměstnanců zařízení z celé republiky. Žádali jsme o vyhotovení odpovědí tak, aby mohly být vyvráceny nejružnější dezinformace. Nikdy jsme neobdrželi žádnou reakci,“ popisuje Horecký.

MPSV zveřejnilo pouze rozhovor s Petrem Smejkaem, vedoucím Mezioborové skupiny pro epidemické situace, žádné další materiály ale neposkytlo. Brání se tím, že očkování proti covid-19 je plně v gesci ministerstva zdravotnictví, a to včetně informování různých skupin veřejnosti. To je ale přesvědčené o tom, že o očkování informuje dostatečně. „Jediný nástroj, který jako zaměstnavatelé máme, je vyvrácení mýtů, nepravd a poukazování na to, jak očkování už v druhé polovině dubna začalo brzdit nákazu v sociálních službách brzdit. Stát ním v odbornější informační kampani směrem k zaměstnancům ve zdravotnictví a sociálních službách prakticky nepomohl,“ shrnuje Horecký.

Právě to, že zaměstnanci nemají dostatek kvalitních informací o očkování a chybí jim možnost mluvit o tomto tématu s někým, kdo je schopen odborně správně odpovědět na jejich otázky, může být dalším z důvodů, proč očkování odmítnou. „Bylo by velmi zjednodušující tvrdit, že pokud zaměstnanci nejsou očkováni, tak věří dezinformacím. Rada z nich se o očkování aktivně zajímá, ale mají obavy a často se setkávají s tím, že jim jejich praktický lékař nedokáže zodpovědět jejich otázky nebo očkování přímo nedoporučil,“ vysvětluje Jan Schneider, ředitel Jihoměstské sociální, která poskytuje sociální služby na Praze 11. On sám považuje za vhodnou cestu o očkování s personálem otevřeně komunikovat a také jako vedení zařízení jít ostatním osobním příkladem. Právě to, že jeho kolegové a kolegyně vidí, že on sám je očkovan a dokáže mluvit o své osobní zkušenosti s očkováním, včetně případných nežádoucích reakcí, může být cestou, jak k očkování nenásilně přesvědčit další.

Ludmila Hamplová

Zdroj: <https://www.zdravotnickydenik.cz/2021/06/anglie-zavadi-povinne-ockovani-proti-covidu-19-pro-personal-v-domovech-senioru-cesko-vaha/>